

Monumentnummer*: 513132

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 2 september 1999
Kadaster deel/nr: 17961/4

*Monumentnaam***

Predik het Evangelie

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Doetinchem	Doetinchem	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Burgemeester van Nispenstraat	19		7001 BS	Doetinchem		
Burgemeester van Nispenstraat	21		7001 BS	Doetinchem		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Stad-Doetinchem	C			2674

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

De KERK "PREDIK HET EVANGELIE" met aaneen gebouwde PASTORIE en een IJZEREN SIERHEK is gelegen aan de Burgemeester van Nispenstraat en werd in 1881 gebouwd in opdracht van Dominee van Dijk (1830-1909). Deze van oorsprong protestante kerk, is gebouwd op de vroegere buitenwal. De gebouwen die hier in opdracht van Ds. van Dijk zijn neergezet waren in feite voor Doetinchem de eerste stadsuitleg. De meeste van die gebouwen, zoals de lagere school, het jongensinternaat, het lyceum en de woningen voor het personeel zijn in de jaren zestig gesloopt. De kerk met pastorie is opgetrokken in eclectische stijl met voornamelijk neo-classicistische en neo-gothische elementen. De voorgevel heeft een sterk verticale geleding door de toepassing van zijlisenen en middenrisaliet. De erfafscheiding wordt gevormd door een sierhek van giet- en smeedijzer.

Het gebouw is nu in gebruik door de Baptistengemeente.

Omschrijving

De voormalige KERK MET PASTORIE is gelegen aan de zuidzijde van de Burgemeester van Nispenstraat. Het in kruisverband gemetselde bakstenen gebouw is opgetrokken met rechthoekige grondslag. Het rechterdeel van het gebouw, waar de pastorie gevestigd is, telt twee bouwlagen en een souterrain en het linkerdeel, de kerk, heeft één bouwlaag en een kelder. De kerk en de pastorie zijn van gelijke hoogte en gevat onder één kap. Het afgeplatte schilddak is aan drie zijden bedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pan. Het achterschild is bedekt met de rode verbeterde Hollandse pan. Het voorschild heeft rechts een rondboogvormig afgesloten dakkapel waarin een vierruits raam met een geprofileerde houten kozijn. De plint is bepleisterd en geschilderd en de gevels worden aan bovenzijde afgesloten met een gekorniste geprofileerde fries en kroonlijst die aan voorzijde ondersteund wordt door vier consoles. De geveldecoraties zoals hoeklisenen en middenrisaliet zijn bepleisterd en geschilderd. De dubbele functie van het gebouw (kerk en pastorie) komt in de voorgevel duidelijk naar voren.

De VOORGEVEL van de KERK heeft aan weerszijden een vijfhoekige hoekpilaster. De gevel is aan onderzijde voorzien van een plint. In het midden van de gevel bevindt zich een iets hoger opgetrokken risalerend middendeel onder een zadeldak dat aan drie zijden wordt afgesloten door een gekorniste fries, een geprofileerde kroonlijst op klosjes en een driehoekig fronton. Het middenrisaliet heeft aan weerszijden een gepleisterde en geverfde hoekpilaster. De begane grond heeft een tudorboogvormig afgesloten toegang waarin een dubbele deur. Voor de deur bevindt zich een bordes. Ter weerszijden van de deur bevindt zich in de gevel een gedenksteen. De gedenksteen links heeft de tekst: 'Eerste steen/ gelegd door de twee/ ling zusters C.J. en H.J. van Dijk./ Niemand kan een ander fundament/ leggen dan hetgeen gelegd is. Het welk is Jezus Christus./ I COR 3:11/ Opdat Christus door het geloof in / uwe harten woen en hij in de liefde/ geworteld en gerond zijt./ ef 3:11' De gedenksteen rechts heeft de tekst: Hem die ons heeft/ lief gehad./ en ons van onze zonden gewas/ schen heeft in zijn bloed/ Hem zij de heerlijkheid en de/ kracht in alle eeuwigheid./ Openb. 1:5 6 6 6./ Ziet. Hij komt met de wolken/ en alle oog zal hem zien. ook zij./ die hem doorstoken hebben/ Openb 1:7a '. Boven de deur loopt over de breedte van het risaliet een fries met in rode letters de tekst "Predik het Evangelie". Op de verdieping bevinden zich drie rondboogvormig afgesloten ramen voorzien van gebrandschilderd glas. Het middelste raam is een tweelicht venster waarbij de vensters onderling gescheiden zijn door een stijl, maar worden samengevat onder één boog. Ter weerszijden hiervan bevindt zich een smal venster. De drie ramen worden onderling verbonden door een kapiteel dat zich ter hoogte van de boogaanzet bevindt. Boven het middelste venster bevindt zich een fries met een meandermotief. De vensters worden geaccentueerd door een accolade vormige decoratie eindigend in een palmet. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een vierpas venster.

Op de begane grond bevindt zich aan weerszijden van het middenrisaliet een tweelicht venster met een tracering. Onder het raam zit een smalle strook decoratief pleisterwerk en boven het raam zit een boogfries.

Op de verdieping bevindt zich aan weerszijden van het middenrisaliet een tweelichtvenster waarbij de vensters van elkaar worden gescheiden door een stijl en zijn samengevat onder een boog. Het raam wordt aan bovenzijde geaccentueerd door een wenkbrauw. De gevel wordt afgesloten door een geprofileerde kroonlijst met eronder een brede gepleisterde en geverfde vak.

De LINKER ZIJGEVEL van de kerk is blind en voor een deel gepleisterd en geschilderd (hier heeft vroeger bebouwing tegenaan gezeten) en voor een deel uitgevoerd in baksteen met aan bovenzijde een fries en een kroonlijst.

De ACHTERGEVEL is geheel gepleisterd en geverfd en heeft twee steunberen en een gekorniste waterlijst. De gevel bevat drie traveeën in de middelste travee bevindt zich een tweelicht venster gevat in één boog. Aan weerszijden hiervan zit een smaller rondboogvormig afgesloten venster. De buitenste traveeën bevatten elk een tweelicht venster gevat in één boog.

De indeling van het INTERIEUR is nog grotendeels oorspronkelijk. De wanden zijn voorzien van een lambrisering. De galerij aan de achterzijde van de kerk wordt ondersteund door smalle gietijzeren zuilen en heeft een balustrade met houten balusters. De houten banken zijn oorspronkelijk en hebben een decoratief "gaatjes-patroon". De preekstoel is geplaatst op een podium en is voorzien van een luifel voorzien van consoles en een geprofileerde kroonlijst.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL van de PASTORIE (rechterhelft van de gevel) bevat drie traveeën en heeft gepleisterde en geschilderde hoekpilasters. De middelste travee wordt gevormd door een bepleisterde en geschilderde middenrisaliet. De ramen in de voorgevel zijn alle van het type T-venster en hebben een getoogd afgesloten enkelruits bovenlicht dat aan bovenzijde wordt afgesloten door een segmentboog met aanzet en sluitstenen voorzien van diamantkoppen. Boven de plint bevindt zich een brede bepleisterde en geschilderde strook die voorzien is van een gekorniste cordonlijst. Halverwege de gevel bevindt zich een tweede geprofileerde en gekorniste cordonlijst.

De middenrisaliet heeft op de bel étage een getoogd afgesloten inwendige portiek die aan de bovenzijde wordt geaccentueerd door een smalle geprofileerde wenkbrauw. In het portiek bevindt zich een tweeruits stolpdeur met een enkelruits bovenlicht. Voor de deur bevindt zich een bordes met een rechte trap die aan weerszijden voorzien is van een gietijzeren balustrade. Het venster op de verdieping heeft aan onderzijde een vak met decoratief pleisterwerk. Op de bel étage bevindt zich aan weerszijden van de middenrisaliet een venster met eronder een vak met decoratief pleisterwerk.

De verdieping heeft aan weerszijden van de middenrisaliet een balkon dat wordt ondersteund door consoles en voorzien is van een balustrade. Het balkon is toegankelijk via een tweeruits stolpdeur met enkelruits getoogd bovenlicht voorzien van een segmentboog met aanzet en sluitstenen die bezet zijn met diamantkoppen. Ter hoogte van de kelder bevinden zich twee getoogd afgesloten tweeruits kelderramen die aan bovenzijde voorzien zijn van een gestrekte boog.

De asymmetrisch ingedeelde RECHTERGEVEL is voorzien van hoekpilasters en heeft een risalerend rechterdeel. De vensters zijn van het type T-vensters met enkelruits getoogd bovenlicht en worden aan bovenzijde afgesloten door een gestrekte boog. De bakstenen gevel is links geschilderd en heeft zowel op de begane grond als op de verdieping een venster. Het rechterdeel van de gevel is op de bel étage voorzien van een op een borstwering geplaatste houten serre onder een plat dak. Deze vijfzijdige serre bevat 15 vierruits ramen met bovenlichten. Op de verdieping bevinden zich vier vensters.

De ACHTERGEVEL van de pastorie is voorzien van hoekpilasters en heeft een gekorniste cordonlijst. Boven de plint loopt een brede gepleisterde en geverfde strook voorzien van een gekorniste cordonlijst. De vensters zijn alle van het type T-venster. De gevel heeft ter hoogte van de kelder twee getoogd afgesloten tweeruits kelderramen voorzien van een hanekam. De achtergevel heeft een risalerend middendeel met op de begane grond een tweeruits stolpdeur voorzien van een enkelruits getoogd bovenlicht. Voor de deur bevindt zich een bordes met een trap.

Rechts van de deur zit een klein vierkant raam. Op de verdieping bevindt zich een venster en een klein vierkant venster. Ter hoogte van de kelder bevindt zich onder de trap een tweeruits stolpdeur.

De gevel heeft op de verdieping aan weerszijden van het risalerend middendeel een venster.

De indeling van het INTERIEUR is nog grotendeels oorspronkelijk. Op de begane grond bevindt zich in het midden een gang met kamers aan weerszijden. De trap bevindt zich halverwege de gang en heeft een gietijzeren balustrade. De houten deuren en deurkozijnen zijn oorspronkelijk. De meeste kamers hebben een stucplafond en de kamers aan de voorzijde hebben houten kozijnen met houten vensterbanken. Op de verdieping is de indeling gewijzigd daar twee kamers aan de voorzijde zijn samengevoegd.

Aan de voorzijde van het pand bevindt zich een ijzeren hekwerk tussen gietijzeren kolommen. Het geheel is geplaatst op een stenen voetmuurtje en loopt over de gehele breedte van het gebouw. De decoratief uitgevoerde kolommen worden aan de bovenzijde bekroond door granaatappels.

Waardering

KERK "PREDIK HET EVANGELIE" met aaneen gebouwde PASTORIE en een IJZEREN SIERHEK, gelegen aan de Burgemeester van Nispenstraat en daterend uit 1881.

- Van architectuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een gebouw in een eclectische bouwstijl met neo-classicistische en neo-gothische elementen. Het gebouw is in hoofdvorm en detaillering goed bewaard gebleven en valt op door de gaafheid van de detailleringen. Het interieur is nog grotendeels oorspronkelijk.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege het sterk beeldbepalende karakter van het gebouw. De kerk en pastorie zijn een herinnering aan de eerste vorm van stadsuitleg voor Doetinchem. Het is tevens één van de weinige in Doetinchem overgebleven gebouwen die in opdracht van Dominee van Dijk zijn neergezet.
- Van cultuurhistorische waarde als herinnering aan Dominee van Dijk die voor Doetinchem een belangrijk historisch figuur is. Het gebouw is van belang als herinnering aan de vele gebouwen die in de tweede helft van de negentiende eeuw in opdracht van ds. van Dijk in deze straat werden neergezet.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Religieuze gebouwen

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Kerkelijke dienstwoning

Erfscheiding(D)

Functie

Kerk

Pastorie(F)

Hek